

si mestre Barbarà se vol acomodar del preu ho refferesquen (Ib. 2 abril 1598).

A partir d'aleshores mestre Barbarà treballaria per la Seu de Tarragona. L'any següent quan els canonges parlen de l'obra de dos llibres antifonaris es fa constar que mestre Barbarà ho *pendrà en compte del que scriu* (Ib. 10 març 1599) la qual cosa demostra que estava treballant per la Catedral de Tarragona.

Quan, però, tot fa pensar que el nostre artista estava plenament ficat en l'esmentada obra, aquesta fou intorruptada per uns motius especials i totalment estranys a la voluntat de l'artista. Amb motiu de l'estada a Tarragona de Felip III el capítol tarragoní tingué despeses extraordinàries les quals motivaren la reducció del pressupost de sortides. Llegiu el curiós acord capítol: *atés que per la vinguda del rey se fan molts gastos... seria bé dexar de scriure los llibres del chor y que parés dita feyna. Determinaren que.s parés per a dos anys* (Ib. 30 abril 1599).

El fet de deixar de treballar per a la Catedral de Tarragona motivaria el seu trasllat a València, car els mesos següents el trobem treballant

per a l'església de Sant Miquel dels Reis d'aquella ciutat. Als quatre mesos, però, deixa aquell treball i novament es disposa a continuar l'obra dels llibres de cor de la Seu de Tarragona: *mestre Barbarà scriptor de llibres de chor dexe la obra de Sant Miquel de los Reyes de València per pendre la feyna desta Seu* (Ib. 25 agost 1599). En aquesta reunió s'acorda que per bé que fou determinat d'intorrompre per dos anys aquells treballs *vegen com se acomodarà mestre Barbarà y sil.s apparà passen avant la obra* (Ib.). L'obra novament empresa per mestre Barbarà seria la de concloure els nous llibres de cor de la Catedral de Tarragona puix que uns mesos després se n'encarrega l'enquadrernació (Ib. 22 desembre 1599).

Aquestes notes d'arxiu poden servir, creiem, per a millor conèixer la personalitat d'aquest artista reusenc que no es va limitar a treballar a la nostra ciutat. La projecció del seu treball, encara no del tot conegut, confirmà la seva qualitat artística.

ANDREU TOMAS I AVILA.

La Nació i l'Estat

Espasa Calpe, en el seu Diccionari Enciclopèdic Abreujat, setena edició, de 1957, defineix la nació com el «Conjunt dels habitants d'un país regits pel mateix govern». La definició que ens dóna la tan docta empresa correspon en tot amb els punts de vista estatals, però no amb la definició d'una nacionalitat.

En algunes nacions els límits geogràfics coincideixen amb els límits administratius de l'Estat que les regeix. Però no sempre és així i gosariem afirmar que, en la majoria dels casos, els límits estatals no abracen en la seva totalitat els límits nacionals o bé abracen límits geogràfics de diverses nacionalitats.

Els límits d'un estat són simples de delimitar; els límits nacionals són molt més complexos i, per tant, de més difícil delimitació.

Existeix una confusió entre l'estat i la nació. Admetem voluntàriament que en algun cas la nació i l'estat siguin una mateixa cosa; però en una multitud d'altres casos la confusió hi és interessada.

La nació té unes característiques més estables. L'estat és una forma de govern d'una naciona-

litat o de diverses nacionalitats menys estables que la nació.

La nació no és tan sols un conjunt d'habitants regits per un mateix govern. La nació és una comunitat d'habitants que parlen un mateix idioma, és una comunitat d'habitants que tenen uns interessos comuns, és una comunitat d'habitants que tenen un territori comú, i una comunitat d'habitants que tenen una cultura comuna.

La possessió en comú d'un sol d'aquests trets característics no pot formar per si sola la nació. Hi ha una multitud d'exemples que demostren com és d'equivocada la tesi segons la qual l'estat és la nació. Un dels principals és que els estats tenen una certa fragilitat i que són molt fàcilment canvians en la seva forma i en el seu contingut, mentre que la nació és molt més estable a l'ensem que la seva formació és molt més lenta.

Prenguem un exemple: l'Alsàcia i la Lorena, regions frontereres entre França i Alemanya. Han estat anexionades, d'acord amb la sort de les armes, tan aviat per França com per Ale-

manya. El sol fet que pertanyin a l'estat alemany no vol dir que els seus habitants siguin alemanys, ni vol dir que siguin francesos el sol fet que la sort de les armes aliades els hagi retornats a França. Es canvia l'estat administrador, però no canvia la nacionalitat dels habitants, perquè no en canvia ni llur idioma ni llur cultura.

El tret més característic d'una nació és el seu idioma. Però per la comunitat d'idioma solament no es determina una nacionalitat comuna. En tenim molts exemples i alguns d'ells són molt actuals: l'estat del Canadà és format per dues comunitats lingüístiques: la comunitat d'origen anglo-saxó i la comunitat d'origen francès. Les dues comunitats conviuen, o mal conviuen, en una mateixa organització estatal, però si bé això no vol dir que siguin una mateixa nació tampoc no pot deduir-se'n, pel sol fet que una d'elles parli francès, que aquesta comunitat formi part de la nació francesa. De la mateixa manera que cap de les repúbliques de l'Amèrica llatina, pel sol fet de parlar castellà, no forma part de la nació espanyola.

Bèlgica té dues comunitats lingüístiques ben definides: la flamenca i la walona. La primera parla flamenc i la segona, francès. Els darrers disturbis lingüístics han provat sobradament les importants diferències entre les dues comunitats,

les quals diferències han fet aparèixer encara divergències culturals, polítiques i econòmiques. Com a conseqüència cal no confondre l'estat belga amb la nació. En tot cas l'estat belga pot esdevenir un estat multinacional, és a dir que independentment de la seva forma monàrquica o republicana, burgesa o socialista (formes variables de l'estat) hi ha les formes definides de la seva composició multinacional.

Tenim l'exemple de l'estat socialista de Iugoslàvia, estat multinacional, car regeix diverses nacionalitats ben definides, com són els croates, serbis i eslovens.

No toquem avui la diversitat nacional de la península Ibèrica, perquè oficialment s'adapta a la definició de conveniència que en dona Espasa-Calpe, però que una anàlisi menys superficial ens faria observar com la seva composició nacional s'adapta millor a la necessària existència d'un estat multinacional i no al de l'estat-nació.

El *Nouveau Petit Larousse illustré*, menys permeable a la raó d'estat i hereu al seu país d'una tradició de llibertat i tolerància, defineix la nació com «una comunitat d'homes que habiten un mateix territori i que tenen un origen i una llengua comuns amb interessos comuns de llarg temps ençà».

CELESTI MARTI SALVAT.

Un problema capital

Si volem pensar una mica en què és el Reus d'avui, haurem de dedicar-nos a fixar l'atenció, quasi exclusivament, sobre el personal que hi ha darrera d'aquest concepte, de quantitat tan difícilment mesurable, que s'anomena cens. Els ingredients restants, en especial els d'embalim simbòlic, són, veritablement, de segon rengle.

I quina mena de gent habita el Reus d'avui? Per a passar comptes, ens trobarem (instintivament i sense remei) en la feina de repartir el total en tres capítols principals, perquè l'origen dels reusencs és, amb molt escasses excepcions, de tres menes i perquè el fet produeix unes diferències a considerar. Ja sabem que això passa en totes les poblacions de característiques semblants. Però no és qüestió, ara, d'establir paral·lelismes, sinó d'ocupar-nos estrictament del nostre cas, oblidant les múltiples coincidències.

Situarem en el primer capítol (primer, perquè

cal començar per un cap o altre) els vells reusencs, els de soca i arrel, els «purs», els que duen moltes generacions radicades aquí. Hi ha, després, els «quasi purs», els que han vingut, ells o els seus pares, de les comarques a la seva capital i per als quals Reus, de més lluny o més a prop, ha estat sempre familiar i que, de fet, es confonen amb els primers. Finalment, hi ha els nou vinguts, els forasters, com duen, aproximadament, a Mallorca; en resum: la gent del sud de la península que la misèria ha tret de casa per a fer-los buscar un lloc on els fos possible de viure una mica més dignament. Obviament, en el cas dels milers que viuen amb nosaltres, el lloc on han fet cap ha estat el nostre poble, aquest poble nostre que ara també és el seu.

S'ha d'advertir, com en un parèntesi, que resulta incòmode parlar tan elementalment d'una